

Jordi Cabré

Xavier Trias. En conclusió

arallibres

Títol original: *Xavier Trias. En conclusió*

Primera edició: març del 2024

© Dels textos: Jordi Cabré, 2024

© D'aquesta edició:

Ara Llibres

Carrer del Perú, 186

08020 - Barcelona

www.aralibres.cat

Direcció editorial: Joan Carles Girbés

Edició de taula i producció: Mònica N. Irún

Disseny de coberta i interiors: Gemma Martínez

Correcció: Elisabet Kamal i Gemma Garrigosa

Fotocomposició: El taller del llibre

Impressió: Romanyà Valls

ISBN: 978-84-1173-060-0

Dipòsit legal: B 5314-2024

Tots els drets reservats als titulars del copyright.

Taula

«Una cosa diferenta»	7
«Que us bombin»	17
«Nosaltres el que hem de fer és ajudar la gent» ...	33
«Un líder ha de prendre decisions»	53
«El Procés no va anar prou bé»	65
«Pactar no és perdre»	81
«La no-dependència»	93
«El sentit social no el té només l'Administració» ..	103
«El règim del 78 tampoc no ha anat prou bé».	115
«A Suïssa no hi conec cap banquer»	141
En conclusió	151

«Una cosa diferente»

A la Farga del carrer de Beethoven hi esmorzen periodistes de Catalunya Ràdio, senyors vestits de vint-i-un botons i ben engominats amb cara d'haver estat cirurgians o bons advocats, grups discrets de senyores que ni molesten ni volen ser molestades, presidents del Cercle d'Economia o del club de bridge de Llavaneres, l'Empar Moliner, avui també en Vicent Sanchis, un parell de joves *pijos* vinguts a menys sense que es noti, treballadors d'establiments d'estètica de l'altra banda de la plaça de Wagner i fidels lectors de *La Vanguardia* en edició paper i esmorzar de forquilla. Tardor-hivern del 2023. Hem declarat la independència i a la Farga tot roman exactament igual.

Som a la part *lower* de l'Upper, al sud del nord, Sant Gervasi lluny de les cassoles però també lluny d'Artós, un lloc de pacte convergent i d'entenguem-nos. La zona forma quatre o cinc carrers que aspiren a ser un bocinet de Londres enmig d'aquesta ciutat d'envelat de festa major, petites pinzellades de nord, el senyorial edifici Ferrer Cajigal de la plaça de Francesc Macià (el de l'anunci de Danone), o el racó del Turó Park entre els nenúfars i Josep Bertrand si és que algú fes el favor de regar-hi l'herba, o els dos monuments a Pau Casals (sí, dos) col·locats

civilitzadament entre botigues de roba, salons Llongueras i escoles d'idiomes. La Farga de dalt (que pertany al grup fundador dels gelats Farggi, que són els nostres Häagen-Dazs) és lleugerament diferent de la de baix: si la de Diagonal té més aspecte de pastisseria de l'Eixample, de joc de civilitzacions, aquesta sembla més la cafeteria d'un club esportiu. Dins del restaurant hi ha una sala central, mig amagada entre unes parets que semblen mampares, i en una d'aquelles cinc taules s'hi troba, diversos dies de la setmana i quasi sempre al matí, el senyor Xavier Trias.

Els últims anys, li ha sortit una mica de vermellor, o de rosat, a la pell. No pas una tonalitat desagradable, o preocupant, sinó, contràriament, un senyal vistós de bona salut que destaca sota la clenxa blanca com si ens trobéssim davant d'un senador americà, d'aquells vells insultantment joves, insultantment vells. Net i polit i despert, com si acabés de jugar a esquaix o de fer-se exactament les mateixes transfusions que Mick Jagger en una clínica de Suïssa. De sobte m'adono que estic provant de fer el mateix que fa ell, des de fa tants anys, amb tothom: l'ull clínic d'en Xavier Trias és llegendari, sap perfectament el que li passa a algú només veure'l passar per la porta i quasi endevina per les mirades què li demanaran o què li explicaran.

És ràpid detectant problemes o dèries rere els gestos, li ho he vist fer des de petit, des que tenia la consulta de pediatre sota de casa meva i em mirava si tenia grip o fimosi. «Això no és wre», ens deia als cosins davant de qualsevol falsa alarma. Amb en Xavier discrepem de diverses coses, algunes de molt importants, però el que més

li admiro és la capacitat de mirar persones. A vegades dic que ell és un patriota de les persones, la qual cosa a mi em costa més perquè sempre veig onejar la bandera per damunt dels nostres planys. Ell és un especialista, però, a diagnosticar ànimes: l'expressió, el grau de neguit, el poder intuir a primer cop d'ull com van «les cosses». En molt poca estona pot receptar o bé un «això no és wre», o bé un «torna demà i mirem-nos-ho». Per a qualsevol tema. I avui, quan entro a la Farga i m'assec davant del seu tallat, voldria provar d'endevinar com es troba ara en Xavier. Quina lluna porta l'alcalde Trias. Si mira als ulls o té el cap en alguna altra banda, si somriu, si fa broma, si està trist, si aquesta aparença puixant és de debò o només una façana. Mentrestant, evidentment, ell ja m'ha radiografiat a mi i ja sap perfectament comestic.

S'ha mort l'Eduard Rius, exconseller de Sanitat de l'època Pujol, successor seu. És el primer que em diu, la necrològica d'un bon amic. No vull ni imaginar la quantitat de gent que ja se li ha mort a en Xavier, començant pels que se'ns han mort mútuament (una família extensa que ha complert amb les estadístiques del càncer), i evidentment tots els personatges rellevants que ha hagut d'acomiar. En parlem breument, de la plaga aquesta. Em confirma que els diners invertits en recerca a escala mundial donen fruits, que ara hi ha tractaments basats en tècniques immunològiques (menys agressives que la química o la ràdio) amb bons resultats, però que tot depèn sempre del tipus de tumor o de si el diagnòstic ha estat precoç. El realisme de vegades cru del doctor Trias pot ser, contundent com un diagnòstic, d'una fatalitat hones-

ta i definitiva. Hi ha coses en què no s'hi pot fer «wre», i el millor és saber-ho. Hi ha coses insuperables, impossibles. Jo crec que el gran punt de discrepància entre ell i jo és precisament aquest, el de determinar quines coses són realment impossibles o fatals, perquè el pitjor diagnòstic no és aquell que diu que et queden sis mesos de vida, sinó aquell que diu que et queden sis mesos de vida i no és veritat.

—Home, ja sabem el pa que s'hi dona —em diu sovint, quan parlem de política.

—Ja ho sabem, però que sàpiguen quin pa donem nosaltres —li dic jo.

—Que et penses que no ho saben? —Se li escapa una rialla—. Ens tenen ben apamats.

—Nosaltres també.

—L'error va ser infravalorar el poder que tenen.

—L'error va ser infravalorar el poder que tenim.

Podríem estar hores i hores discutint sobre aquests conceptes, però el que m'agrada d'escoltar en Trias són les valuosíssimes dades que aporta sobre com funcionen els mecanismes del poder. I també els mecanismes humans, els comportaments, les maneres de ser i de fer. Els diagnòstics del doctor Trias es basen en el fet de ser un gat vell, de conèixer-nos a tots com si ens hagués parit (de vegades sembla que tots els barcelonins siguem nebots seus), d'haver sofert en la nostra pròpia pell diverses males jugades (l'última, l'arrabassament d'una alcaldia guanyada a pols) i de tenir molt més mala llet que no sembla. Sí, en Trias és un bon home, diu tothom, però quan es posa a fer de metge és capaç d'imposar tractaments implacables.

No està per bestieses, quan la cosa es posa seriosa. No vol escoltar queixes, ni excuses ni cançonetes que ja es coneix: «Ja sé el que em diràs», em diu molt sovint amb la mirada, «i estàs equivocat». Em perdona la vida sovint, i potser no hauria de tolerar-li-ho, però li ho tolero i li ho perdono. I és que no crec que ho faci pel vincle familiar, o per la diferència d'edat o per l'experiència, sinó perquè sap com penso. I perquè sap com pensa molta gent com jo, però sobretot perquè coneix molt bé la societat on vivim. Diria que creu que la història es repeteix massa sovint, i que molts dels errors que de vegades cometem són errors que ja hauríem de tenir apresos des de l'època de la Guerra Civil. Jo, en canvi, penso que aquesta vegada la història hauria pogut no repetir-se.

Ens en anem molt sovint cap a la Guerra Civil, i cap a les coses que ens en deien els avis, és a dir, els seus pares. I sobretot el que va viure el meu besavi, és a dir, el seu avi, en Pelai Vidal de Llobatera, militant d'Acció Catalana. Allò va acabar com va acabar, és cert. Les divisions i les escissions no porten enlloc, és cert. Ara bé: el que ens hem de preguntar, i el que intento esbrinar cada vegada que parlo de política amb en Xavier Trias, és si té encara algun sentit renyar els joves imprudents o si la veritable imprudència és intentar mantenir l'esperit de la Lliga. Qui és més ingenu de tots dos, aquesta és la pregunta del milió. Jo personalment crec que s'ha imposat una solució del mig: Junts seria com Acció Catalana, però en lloc de ser una escissió seria com si hagués absorbit la Lliga (amb més bona o més mala fortuna). Junts és com si Cambó hagués donat marge als jovenets arrauxats, s'hagués «enre-

tirat» i fins i tot el partit hagués comprat les tesis més agosarades. En lloc d'enrocar-se, assumir una evolució. I pagar-ne el preu. Per tant, la veritable pregunta del milió és el preu.

Ell i jo també hem arribat a un cert pacte, des de la discrepància: tots dos som independentistes, i per tant tots dos ens hem d'entendre. Aquesta és la gran conclusió, el gran diagnòstic compartit, l'actitud que vull heretar d'ell (no només en política) i que ens actualitza a tots dos: passi el que passi, i pensem com pensem, ens hem d'entendre. Sí o sí, ens hem d'entendre. Saber que l'altre existeix, i que si t'hi pots entendre això pot reforçar-te i no afeblir-te. Una mica com quan vaig descobrir (sí, em fa vergonya però ho admito) que a banda d'en Llach també existia en Serrat. No fa pas tant, per a més inri: sabia que existia, és clar, però no l'escoltava. I és molt bo. A la seva manera. Per tant, en definitiva, en aquest quiròfan no hi entra ningú fins que hàgim pres una decisió consensuada. La bona notícia, Xavier, és que ni jo he deixat d'escoltar les teves bronques de saberut ni tu has deixat d'escoltar les meves crides intel·lectualoides a sortir de la gàbia. I que d'aquesta manera, amb aquest diàleg que és entre generacions però que també és entre maneres de veure el món, entre Ítaques i «pequeñas cosas», poc o molt sempre acabem formant un teva-meva que no és ni de l'un ni de l'altre i que és de tots dos alhora. Suposo que és que tots dos, poc o molt, cedim.

—Un tallat i un croissant —demana.

A la taula del costat han preferit demanar en castellà. Hi ha gent que equivoca el moment de cedir, perquè algú

que t'atén en un restaurant o en una botiga no hauria de negociar amb tu la llengua amb què t'hi dirigeixes. No estem negociant, aquí. No cal cedir res, no cal cedir ni un mil·límetre. No és que a la vida no es pugui cedir, sinó que de vegades no té sentit ni tan sols plantejar-s'ho. Hi ha coses que són innegociables, dic jo. I ell em respondria que, perquè siguin innegociables, cal una llei que te les blindi. És a dir, que t'ho has de guanyar.

—Un cafè per a mi —dic jo.

—Sol? —em fa el cambrer.

—Un cafè per a mi.

Com cada dia, sempre he de guanyar algun duel en els establiments.

No és la primera vegada que escric sobre en Trias, o sobre les seves idees i actituds. N'he escrit força, sobre *mon oncle*, sobre el polític, el conseller, l'alcalde. Val a dir que d'oncles en tinc trenta-sis més, però aquest, juntament amb *lo rei en Jaume* (que encara mereixeria un Nobel de literatura), és dels pocs que escoltaria durant hores. Aquesta vegada, però, el punt de vista del llibre ha de ser diferent. Per dir-ho clar: en Xavier Trias es retira. No «s'enretira», sembla: es retira. O en tot cas diu que es retira, un cop quedi encarrilada la nova formació del govern municipal. És a dir, que aquesta vegada el to i la mirada del text hauran de canviar. Ja no podem dir «això no és wre», Xavier, perquè ara això és força gros. És seriós. És terminal.

A en Trias l'han matat unes quinze o vint vegades, políticament, en el sentit que l'han donat per mort i enterrat molt sovint, massa sovint, obscenament sovint. Els adversaris i els del seu propi color. Molts d'ells ara fan

més cara de morts que ell mateix, que saluda una senyora que el coneix mentre recordo que s'ha pres la mort d'un gran amic amb tristesa però amb esportivitat. En Xavier vol parlar de les coses que realment depenen de nosaltres, poques concessions a la llagrimeta i també a la brometa, vol anar per feina, té una llum quasi desconeguda als ulls, té moltes ganes de parlar i té moltes ganes de parlar de coses diferents. Doncs fem-ho, Xavier. Posem alguns punts sobre les is. Fem «una cossa diferenta».